

Politika: 49. Navalnyj zemřel za svobodu. Budeme pro ni žít?

Politika

Navalnyj zemřel za svobodu. Budeme pro ni žít?

Alexej Navalnyj

Alexej Navalnyj, nejvýznamnější hlasatel svobody v Rusku, je ve 47 letech mrtvý – byl zavražděn nebo vyčerpán policejním státem, který ho neúnavně zatýkal, věznil, trávil, týral a nakonec poslal do brutálního vězeňského tábora v Arktidě, kde 16. února záhadně zemřel.

„Syndrom náhlého úmrtí“, jak to nazvaly vězeňské orgány, přičemž odmítly umožnit Navalného truchlící matce vidět jeho tělo. V době psaní tohoto článku, téměř o týden později, jeho rodina stále neví, kde jsou jeho ostatky.

Jeho vrazi čekají, až jed, který použili, opustí jeho tělo, obviňuje jeho manželka Juliya Navalná, která

se ujala vedení bojujícího ruského hnutí za svobodu.

Možná. Nebo je to jen další projev pohrdání a krutosti vůči každému, kdo se jim postaví na odpor.

Zoufalství nebo naděje

Se smrtí Navalného ztratilo mnoho ruských aktivistů naděje na změnu. Byli vyčerpáni stále se zvyšujícími represemi prezidenta a diktátora Vladimira Putina, byli buď uvězněni, vyhnáni do exilu, nebo obtěžováni a zastrašováni, aby mlčeli. Naděje zemřela s Navalným, říkají někteří.

„To je přesně to, co Putin od svých poddaných chce: vzdát se.“

Přesně tohle Putin od svých poddaných chce: kapitulaci. Podřízení se rozsáhlé síti lží, korupce a násilí, které jemu a jeho kumpánům umožňují udržet si moc.

A to je přesně to, co by Navalnyj, veselý bojovník za svobodu, *nikdy nedopustil* – ani u sebe, ani u jiných. Poslechněte si jeho vlastní slova, když se ho v oscarovém dokumentu [Navalnyj](#) (který se nyní vysílá na Maxu) ptali, co by lidé měli dělat, [kdyby byl zabit](#) při svém plánovaném návratu do Ruska v roce 2021:

Můj vzkaz (pokud) budu zabit, je velmi jednoduchý: Nevzdávejte se. ... Nesmíte se vzdát. Pokud se rozhodnou mě zabít, znamená to, že jsme neuvěřitelně silní. Musíme tuto sílu využít, nevzdávat se, pamatovat si, že jsme obrovská síla, kterou tito zlí chlápci utlačují. Neuvědomujeme si, jak jsme vlastně silní. K vítězství zla stačí, když dobří lidé nebudou dělat nic. Takže nebuďte nečinní.

Než tato slova pronesl, přátelsky se usmál a po skončení se chvíli pozorně díval do kamery – jako by byl připraven ji proskočit a chytit nás za ramena, kdybychom se odvážili zaváhat. Pak se rozesmál.

Tato slova a způsob, jakým je pronesl, zosobňovaly Navalného: V tom, jak se choval, byl Navalnyj: naděje, odhodlání, optimismus, odvaha, hněv, humor a šarm s velkou dávkou mediálního důvtipu.

Bojovník za svobodu v mediálním věku

Navalnyj – mladý, sebevědomý, připravený vtipkovat – byl bojovníkem za svobodu pro věk sociálních médií. Proti Putinovým lžím s prázdnýma očima bojoval desítkami svižných a vtipných online videí, která z pohledu průměrného Rusa poukazovala na ohromující korupci ve státě.

„Ahoj, já jsem Alexej,“ zahájil své vystoupení, než se pustil do nejnovější nehoráznosti, kterou spáchali zločinci u moci.

„Diktátoři se bojí výsměchu skoro stejně jako ozbrojeného odporu.“

Taková média spolu s pouliční politikou (než byla jeho shromáždění zakázána) brilantně využil k vybudování celonárodního protestního hnutí, které hrozilo gangsterskému státu výsměchem. Diktátoři se bojí zesměšnění téměř stejně jako ozbrojeného odporu.

Navalného nejslavnějším počinem – kromě kontaktování (na kameru) atentátníků, kteří ho v roce 2020 málem zabili jedem – byl *Putinův palác: Příběh největšího úplatku na světě*. Téměř dvouhodinové video, zveřejněné na YouTube v lednu 2021, právě když se dobrovolně vrátil do Ruska, aby čelil zatčení a uvěznění, odhalilo Putinovu tajnou černomořskou vilu. Monstrózní stavba za 1,3 miliardy dolarů, postavená na náklady ruských daňových poplatníků, zahrnuje hokejové hřiště, přístavací plochu pro vrtulník, bar s vodní dýmkou, vinici a ústřicovou farmu.

„Síla filmu nebyla jen v obrázcích, nebo dokonce v popisu utracených peněz,“ píše odbornice na

Rusko Anne Applebaumová v *The Atlantic*. „Síla byla ve stylu, humoru a profesionalitě na úrovni Hollywoodu, kterou filmu z velké části propůjčil sám Navalnyj. To byl jeho mimořádný dar: dokázal vzít suchá fakta o kleptokracii – čísla a statistiky, které obvykle zahlcují i ty nejlepší finanční novináře – a udělat je zábavnými.

„Na obrazovce byl jen obyčejným Rusem, který byl někdy šokován rozsahem úplatků, jindy se vysmíval nevkusu. Obyčejným Rusům připadal skutečný a vyprávěl příběhy, které se týkaly jejich života. *Máte špatné silnice a špatnou zdravotní péči, říká Rusům, protože oni mají hokejová kluziště a bary s vodními dýmkami.*“

Každý čtvrtý Rus viděl *Putinův palác* do měsíce od jeho uvedení. Do dnešního dne byl zhlédnut 129 milionkrát, uvádí Applebaumová.

Humor, výsměch a hněv

Humor a výsměch prorážely Putinovu chatrnou fasádu, ale Navalného vyzývavými projevy a příspěvky na internetu proudil i temnější spodní proud: hněv.

Ten se vracel k jeho začátkům jako moskevského právníka a finančního bloggera, kdy začal objevovat skutečné rozměry zlodějny Putina a jeho kolegů oligarchů. Oloupili obyčejné Rusy o jejich *peníze a šanci* na postsovětskou svobodu – to vše kvůli své chamtivosti po bohatství a moci.

„Nemohu se ubránit tomu, abych zuřivě, divoce nenáviděl ty, kteří prodali, prošustrovali a promrhali historickou šanci, kterou naše země měla na počátku 90. let“ po rozpadu Sovětského svazu, řekl Navalnyj v rozhovoru.

Na rozdíl od bolševiků a sovětských komunistů „současné Rusko nemá ideologii, nemá žádnou ideu, kterou by mohlo prodat,“ poznamenává v rozhovoru pro Politico Navalného dlouholetá přítelkyně, novinářka a aktivistka Jevgenija Albatsová. „Mohou prodávat korupci, mohou ji vyvážet, ale to je vše.“

Navalnyj se rozzuřil i na ty, kteří se „dívají jinam“ – servilní soudce, státní funkcionáře, obyčejné Rusy, kteří se ze strachu nebo pasivity odmítají postavit putinismu.

„Máte jeden, Bohem darovaný život, a tohle je to, za co se rozhodnete ho utratit?“

„Máte jeden, Bohem daný život, a za tohle jste se rozhodli ho utratit?“ zeptal se soudce a soudních úředníků, kteří ho loni v létě odsoudili k dalším 19 letům vězení na základě vykonstruovaných obvinění.

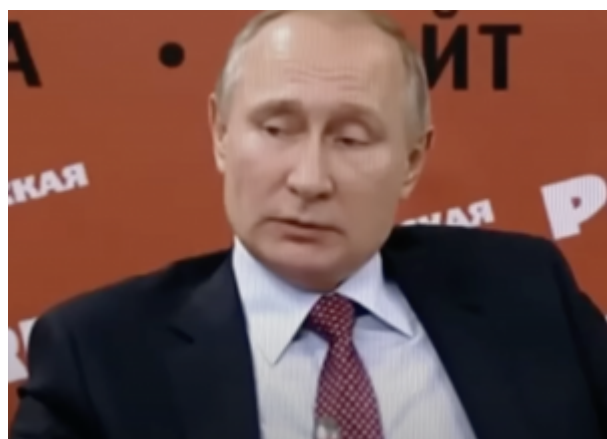
Při vynášení rozsudku v jiném procesu před deseti lety Navalnyj svým žalobcům prohlásil: „Na jedné straně (bitevního pole) stojí podvodníci, kteří se v naší zemi chopili moci, a na druhé straně lidé, kteří to chtějí změnit. Bojujeme o lidi, kteří se dívají jinak, o lidi, kteří krčí rameny, o lidi, kteří jsou v situaci, kdy jim stačí neudělat něco zbabělého, a stejně to udělají.“

Taková je „banalita zla“, jak slavně poznamenala politická filozofka Hannah Arendtová, když psala o obrovském počtu obyčejných Němců, kteří umožnili nacistům provést holocaust. Nebo o spoustě Rusů, kteří pomáhali řídit vězeňské tábory Gulag v sovětské éře, kde trpěly a zemřely miliony lidí. Nebo o ochotných přísluhovačích, kteří jsou potřební k fungování každého policejního státu.

Nežijte ze lží

Navalnyj se odmítl podílet na banalitě, lhaní a nechat se obelhávat.

„Stojím tady a jsem připraven tu stát tolikrát, kolikrát budu muset, abych vám všem dokázal, že nechci tolerovat tyto lži,“ řekl v roce 2014 u soudu, který vynesl rozsudek. „Odmítám to. Chápete, že všechno, co je nám říkáno, je lež?“.

Vladimir Putin

V tomto odvážném prohlášení opakoval slova zesnulého velkého ruského spisovatele a disidenta Alexandra Solženicyna, který málem zemřel ve Stalinově gulagu, než svými silnými knihami pomohl svrhnout sovětské impérium. „Nežij lži,“ říkával často Solženicyn. Nepodílejte se na lži. Pokud se k vám přidá dostatečný počet lidí, lež bude odhalena taková, jaká je.

A tak se Navalnyj po téměř zázračném uzdravení z otravy v roce 2020 vrátil do Ruska. Věděl, že bude zatčen – a pravděpodobně uvězněn až do Putinova pádu nebo smrti. Nechtěl znovu opustit svou milovanou ženu a děti (můžete se podívat na dojemné dny, které strávili objímáním, smíchem, vzájemným škádlením a plánováním budoucnosti během jeho zotavování v Německu, jak je zachyceno v dokumentu o Navalném).

Mezi desítkami knih, které během svého posledního věznění nenasytně hltal, si Navalnyj znovu přečetl klasický Solženicynův román *Jeden den v životě Ivana Děnisoviče* o typickém zekovi (vězni), který se snaží přežít jediný den svého dlouhého trestu v mrazivém gulagu. To byla opravdová hrůza, napsal Navalnyj svému příteli, horší než to, co dočasně zažíval on – což zahrnovalo asi 300 dní na samotce.

Když ho ke konci odvezli do tábora „Polární vlk“ na sever od polárního kruhu, trásl se v chladné a vlhké cele. Ale dál psal dopisy přátelům a dychtivě čekal na jejich odpovědi, dál se vyptával, dál se hádal a debatoval se svými korespondenty, dál se připravoval na vůdcovství, jakmile bude propuštěn, studiem politických životopisů.

Nebudte neaktivní.

Hlad a žízeň

Jeho trýznitelé se postarali o to, aby měl neustále hlad, psal. Přinášeli mu objednaná jídla, ale vyhazovali je před jeho očima a nechávali mu jen zvětralý chléb a tři šálky horké vody denně – jeden na ranní kávu, jeden na balenou polévku a jeden na večer. Do cely mu dávali psychicky nemocné vězně v naději, že ho vyprovokují k násilí.

Po květnu 2022 mu nikdy nebylo dovoleno vidět svou ženu.

Ve své závěrečné řeči během procesu v roce 2021 Navalnyj mnohé překvapil prohlášením o své víře.

„Skutečnost je taková, že jsem nyní křesťan.“

„Faktem je, že jsem nyní křesťanem, což mě obvykle staví do role příkladu neustálého posměchu v Nadačním fondu proti korupci (neziskovka, kterou založil), protože většina našich lidí jsou ateisté a já sám jsem byl kdysi dost militantní ateista,“ řekl.

„Teď jsem ale věřící, a to mi v mé činnosti velmi pomáhá, protože je pak všechno mnohem snazší. ... V mém životě je méně dilemat, protože existuje kniha, ve které je víceméně jasně napsáno, jak se v každé situaci zachovat. Samozřejmě není vždy snadné se touto knihou řídit, ale já se o to skutečně snažím.“

Dále v této knize citoval Ježíšova slova: *„Blahoslavení, kdo hladoví a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni.“*

Navalnyj jistě hladověl po pravdě a žíznil po svobodě – ať už duchovní, nebo politické.

Nyní je pryč. Ale my jsme stále tady a čelíme kaskádě lží a ohrožení svobody v celém údajně svobodném světě – živené lidmi, jako je Putin a jeho přátelé na Západě. Víte, kdo jsou. Pokud se těmto lžím podvolíme, dokud ještě máme svobodu se jim postavit, Navalnyj nás právem odsoudí ze záhrobí.

Sledujte film *Navalnyj* v jeho vzpomínkách. Podívejte se do jeho jasných očí. Naslouchejte jeho slovům – těm nadějným i těm rozzlobeným. A jednejte.

Pamatujte si, co řekl: Nesmíte se vzdát.

Erich Bridges

[Baptist News Global](#)

Erich Bridges

Erich Bridges, baptistický novinář působící již více než 40 let, se věnuje mezinárodním příběhům a trendům v mnoha zemích. Žije v Richmondu ve státě Virginia.

-tep-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)